

Sygn. akt VII Ka 1168/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Opolu w VII Wydziale Karnym-Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia S.O. Zbigniew Kwiatkowski (spr.)

Sędziowie: Sędzia S.O. Artur Grabowski

Sędzia S.O. Agata Menes

Protokolant: st. sekr. sądowy Kornelia Warzyc

przy udziale J. R.

Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Opolu

po rozpoznaniu w dniu 04 kwietnia 2014 roku

sprawy: **M. B. (B.)** oskarżonego o przestępstwo z art. 155 k.k.

i **J. G. (1) (G.)** oskarżonego o przestępstwo z art. 160 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Nysie

z dnia 27 września 2013r., sygn. akt II K 1863/12

I. Zaskarżony wyrok wobec oskarżonego M. B. uchyla i na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. umarza postępowanie o zarzucany mu czyn z art. 155 k.k., a kosztami procesu w tej części, na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k., obciąża Skarb Państwa.

II. Zaskarżony wyrok wobec oskarżonego J. G. (1) uchyla i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Nysie do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VII Ka 1168/13

UZASADNIENIE

Oskarżony M. B. stanął pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 155 k.k. w ten sposób, że:

I. w okresie od 8 grudnia 2001 r. do 20 lutego 2009 r. w N., woj. (...) jako (...) SA nie mając uprawnień do wykonywania prac, związanych z wymianą i podłączeniem piecyków gazowych, poprzez nieprawidłowe podłączenie rury odprowadzającej spaliny z piecyka gazowego T. (...) -02 do przewodu kominowego, umyślnie naraził lokatorów tego mieszkania tj. P. K., Z. K., M. S., L. S. i J. S. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, w następstwie czego w dniu 20 lutego 2009 r. nieumyślnie spowodował śmierć P. K., który zmarł w łazience w wyniku zaccadzenia,

Oskarżony J. G. (1) stanął pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 160 § 1 k.k. w ten sposób, że:

II. w okresie od 2 października 2003 r. do 20 lutego 2009 r. w N., woj. (...) jako mistrz kominiarski przeprowadzając coroczne kontrole przewodów kominowych i urządzeń z nim związanych w mieszkaniu przy ul. (...) poprzez niestwierdzenie zanieczyszczenia klatki wentylacyjnej odpływu zużytego powietrza w około 50 % wywiewu umyślnie naraził lokatorów tego mieszkania tj. P. K., Z. K., M. S., L. S. i J. S. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu,

Sąd Rejonowy w Nysie wyrokiem z dnia 27 września 2013 r., sygn.. akt II K 1863/12:

1. uniewinnił oskarżonego M. B. od popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w punkcie I części wstępnej wyroku;
2. uniewinnił J. G. (1) od popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt II części wstępnej wyroku;
3. na podstawie art. 415 § 2 k.p.k. pozostawia powództwo cywilne bez rozpoznania;
4. na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego M. B. kwotę 1260 (jeden tysiąc dwieście sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów ustanowienia obrońcy w sprawie;
5. na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego J. G. (1) kwotę 1260 (jeden tysiąc dwieście sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów ustanowienia obrońcy w sprawie;
6. na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

Powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonych M. B. oraz J. G. (1) zaskarżył prokurator zarzucając:

1. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez dowolną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci opinii biegłego z zakresu kominiarstwa W. D. oraz biegłych z zakresu eksploatacji gazowych urządzeń grzewczych H. J. i J. N., bez uwzględnienia zasad wiedzy, logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego, a przy tym, pominięcie szeregu okoliczności wskazanych przez wszystkich biegłych, w postaci nieprawidłowo podłączonej rury do przewodu spalinowego oraz zawężenia o około 50% kratki wentylacyjnej przy wlocie do kanału wentylacyjnego łazienki, zbyt małej kubatury łazienki, braku wymaganych uprawnień M. B. oraz wzięciu pod uwagę okoliczności, które nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak wystąpienie lodu w szczelinie w oknie kuchennym;
2. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę wydanie zaskarżonego wyroku i mający wpływ na jego treść, wyrażający się w uznaniu, że zebrane w toku postępowania dowody i ustalone na ich podstawie okoliczności nie dały podstaw do przyjęcia, że oskarżeni dopuścili się zarzucanych im czynów i przyjęciu przez sąd, że podłączenie gazowego podgrzewacza wody przez M. B. było poprawne, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego, a w szczególności wszystkich wydanych w sprawie opinii: biegłego z zakresu kominiarstwa, biegłego z zakresu eksploatacji urządzeń grzewczych, kolejnej opinii biegłego z zakresu kominiarstwa i eksploatacji urządzeń grzewczych oraz treści ich zeznań, prawidłowo ocenionych pod kątem zaistnienia związku przyczynowego pomiędzy zachowaniem M. B. a skutkiem w postaci śmierci P. K., a także analiza treści umów o przeprowadzenie okresowych kontroli zawartych ze spółdzielnią mieszkaniową przez oskarżonego J. G. (1), w kontekście pierwszej opinii biegłego z zakresu eksploatacji urządzeń grzewczych oraz zeznań obu biegłych złożonych na rozprawie, a także opinii J. N. poddanej właściwej ocenie, prowadzi do wniosku, że M. B. i J. G. (1) swoim zachowaniem, wyczerpali znamiona zarzucanych im przestępstw.

Stawiając powyższe zarzuty wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Nysie do ponownego rozpoznania.

Sąd Odwoławczy zważył, co następuje:

Niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia sąd odwoławczy (...) uchyla orzeczenie, jeżeli zachodzi jedna z okoliczności wyłączających postępowanie, określonych w art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. (arg. ex art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.). Taka sytuacja wystąpiła w przedmiotowej sprawie w odniesieniu

do oskarżonego M. B., który - jak wynika z odpisu skróconego aktu zgonu (k. 479) – zmarł w dniu 02 stycznia 2014 r. Wystąpiła zatem ujemna przesłanka procesowa o charakterze bezwzględny uzasadniająca umorzenie postępowania, w każdym układzie procesowym.

Z tych powodów sąd odwoławczy uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Nysie z dnia 27 września 2013 r. wobec oskarżonego M. B. i na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. umorzył postępowanie w sprawie, toczące się wobec tegoż oskarżonego, a kosztami procesu w tym zakresie, na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k., obciążył Skarb Państwa.

Przechodząc do apelacji prokuratora wniesionej także wobec oskarżonego J. G. (1) należy skonstatować, iż zasługuje ona na uwzględnienie.

Jest oczywiste, że Sąd I instancji orzekał w przedmiotowej sprawie po dwukrotnym jej uchyleniu i przekazaniu do ponownego rozpoznania. To w konsekwencji oznacza, iż Sąd któremu przekazano sprawę do ponownego rozpoznania orzeka w granicach, w jakich nastąpiło przekazanie (arg. ex art. 442 § 1 in principio k.p.k.). Jest także oczywiste, że zapatrywania prawne i wskazania Sądu Odwoławczego co do dalszego postępowania są wiążące dla Sądu, któremu sprawę przekazano do ponownego rozpoznania (arg. ex art. 442 § 3 k.p.k.). Taka sytuacja wystąpiła w przedmiotowej sprawie, gdzie sąd ad quem wyrokiem z dnia 16 października 2012 r., sygn. akt VII K 541/12 uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Nysie z dnia 5 kwietnia 2012 r., sygn. akt II K 1825/10, wobec oskarżonych M. B. i J. G. (1) oraz w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Nysie do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Odwoławczy jednoznacznie skonstatował (k. 353), że „Sąd Rejonowy nie poddał wnikliwej ocenie opinii biegłych z uwzględnieniem też pozostałego materiału dowodowego. Dlatego też Sąd Odwoławczy, wobec zarzutu apelacji prokuratora i wskazanej tam szerokiej argumentacji, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Nysie do ponownego rozpoznania”. Sąd Odwoławczy stwierdził także, iż „podtrzymuje aktualnie swoje poprzednie stanowisko zawarte w wyroku z dnia 7 września 2010 r., sygn. akt II K 435/10. Sąd Odwoławczy wskazał również, iż przy ponownym rozpoznaniu sprawy „konieczne wydaje się przeprowadzenie w sposób bezpośredni dowodu z opinii biegłych W. D. i H. J. oraz dążyć do rozstrzygnięcia kwestii, które wskazano w uzasadnieniu wyroku w sprawie VII K 435/10, mając przy tym na uwadze argumentację prokuratora zawartą w środku odwoławczym” (k. 353). Wprawdzie z protokołu rozprawy głównej (k. 369) wynika, że biegły H. J. zmarł w dniu 8 kwietnia 2013 r., ale stanowisko Sądu Odwoławczego zawarte w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 września 2010 r., sygn. akt VII K 435/10 (k. 258- 261) nie uległo zmianie i do niego także sąd meriti powinien się odnieść, rozpoznając tę sprawę w postępowaniu ponownym, gdyż sąd ad quem wskazał, że rozważenia wymaga kwestia „ czy naruszenie zasad ostrożności było świadome bądź nieświadome i czy przyczynienie się przez inne warunki istniejące w tym mieszkaniu oraz budynku (wskazane w opiniach biegłych) jest wystarczające do uznania, że oskarżonym nie można przypisać zawinienia” (k. 261).

Mimo to jednak Sąd I instancji rozpoznając przedmiotową sprawę w postępowaniu ponownym nie wykonał wskazań Sądu Odwoławczego zawartych, zarówno w uzasadnieniu wyroku w sprawie VII K 435/10, do których odesłał Sąd Odwoławczy w uzasadnieniu wyroku w sprawie VII K 541/12, jak i w uzasadnieniu wyroku w sprawie VII Ka 541/12, lecz na podstawie art. 193 § 1 k.p.k. i art. 201 k.p.k. dopuścił w postępowaniu ponownym dowód z opinii uzupełniającej biegłego sądowego W. D. (k. 370) oraz przesłuchał go bezpośrednio na rozprawie (k.370-371), po czym na podstawie art. 193 § 1 k.p.k., art. 194 k.p.k. i art. 201 k.p.k. dopuścił dowód z uzupełniającej pisemnej opinii biegłego sądowego J. N., którą na rozprawie w dniu 27 września 2013 r. (k.425) odczytał, a następnie wydał wyrok (k.426).

Nie wykonując dwukrotnie wskazań Sądu Odwoławczego sąd meriti dokonał oczywiście błędnej wykładni art. 442 § 3 k.p.k., nie dostrzegając tego, iż wymieniony przepis stanowi odstępstwo od zasady samodzielności jurysdykcyjnej sądu karnego statutowanej w art. 8 § 1 k.p.k. (zob. P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgrzyzek: Kodeks postępowania karnego, t. II, Komentarz do artykułów 297-467 pod red. Prof. P. Hofmańskiego, wyd. 4. Warszawa 2011. s. 878 teza 9; K. Marszał: Proces karny. Zagadnienia ogólne. wd. II uzupełnione. Katowice 2013. s. 195) i statuuje jeden z wyjątków od zasady niezawisłości sędziowskiej (zob. K. Marszał: Proces karny (...) s. 73)

Niezastosowanie się przez sąd meriti do wskazań Sądu Odwoławczego, które dotyczyły dalszego kierunku postępowania dowodowego, po uchyleniu zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania jest oczywistą obrazą, przepisów prawa procesowego, stanowiącą względną przyczynę odwoławczą, w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., której wystąpienie powoduje uchylenie lub zmianę zaskarżonego orzeczenia, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia (zob. P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek: Kodeks postępowania karnego, t. II, Komentarz (...). s. 889-880 i powołane tam orzecznictwo Sądu Najwyższego).

Podkreślić należy, iż w rozpoznawanej sprawie, dwukrotna oczywista obraza art. 442 § 3 k.p.k. przez Sąd I instancji nie tylko mogła mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, ale w rzeczywistości miała taki wpływ. Wszak nierozważenie przez sąd meriti kwestii podniesionych w uzasadnieniu wyroku Sądu Odwoławczego w sprawie VII Ka 435/10, na rozprawie w postępowaniu ponownym spowodowało, że sąd meriti zajął nieuzasadnione merytorycznie stanowisko w przedmiotowej sprawie w kwestii prawnokarnej odpowiedzialności oskarżonego J. G. (1). Sąd I instancji nie dążył jednak do wykonania wskazań zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu Odwoławczego (k. 353), lecz dopuścił dowód z opinii kolejnego biegłego, którą tylko odczytał na rozprawie.

Z tych powodów Sąd Odwoławczy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał tę sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, w toku którego należy dokładnie przeprowadzić postępowanie dowodowe, z możliwością zastosowania przepisu art. 442 § 2 k.p.k., bezpośrednio przesłuchać na rozprawie biegłych, którzy sporządzili opinie w przedmiotowej sprawie, a więc W. D. i J. N. oraz wyjaśnić rozbieżności, jakie występujące w opiniach wydanych przez poszczególnych biegłych, a następnie dokonać trafnych ustaleń faktycznych, mając przy tym na względzie wyjaśnienia oskarżonego J. G. (1) złożone w stadium przygotowawczym (k.188-189), w których przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i wyjaśnił, że „nieprawidłowo przeprowadził kontrolę kratki wentylacyjnej w łazience – mieszkania L. S. przy ul. (...) w N. i widząc niedrożność kratki wentylacyjnej powinien był kazać wykuć tę kratkę oraz ją wyczyścić albo zgłosić to spółdzielni o konieczności zdemontowania tej kratki i założenia nowej prawidłowej. Wiem, że mogłem te kratkę wyrwać ale tego nie zrobiłem” (k. 189). W toku powyższego przesłuchiwania zaproponowano podejrzanemu J. G. możliwość poddania się karze w trybie art. 335 k.p.k., na co on wówczas wyraził zgodę (k.189). Na rozprawie w dniu 21 stycznia 2010 r. (k.237/2-238) oskarżony J. G. (1) nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, złożył określonej treści wyjaśnienia, zaś po odczytaniu jego wyjaśnień złożonych w stadium przygotowawczym z k. 188-189, przewodniczący nie dążył do tego, aby - stosownie do treści art. 389 § 2 k.p.k. - oskarżony wypowiedział się co do treści jego wyjaśnień odczytanych na rozprawie oraz wyjaśnić zachodzące sprzeczności.

W postępowaniu ponownym należy także ustalić czy i w jakim zakresie niedrożność kratki wentylacyjnej, którą stwierdził oskarżony J. G. (1), mogła mieć wpływ na ograniczenie dopływu powietrza z zewnątrz do łazienki i uniemożliwić prawidłową jego cyrkulację, powodując nie odprowadzanie spalin z pomieszczenia, w którym był piec gazowy. Należy ustalić również, czy oskarżony J. G. (1) przeprowadzając nieprawidłowo kontrolę kratki wentylacyjnej w łazience i mimo stwierdzenia jej niedrożności pozwolił na jej dalsze użytkowanie naruszył, jak wskazał Sąd Odwoławczy w uzasadnieniu orzeczenia (k.261), określone zasady ostrożności, czy też nie, czy naruszenie określonych zasad było umyślne czy nieumyślne, mając przy tym na względzie treść art. 9 § 2 k.k.

Reasumując przeprowadzone rozważania Sąd Odwoławczy konstatuje, iż Sąd I instancji w przedmiotowej sprawie, którą rozpoznawał w postępowaniu ponownym, dopuścił się zarówno obrazy przepisu art. 442 § 3 k.p.k. w związku z art. 438 pkt 2 k.p.k., jak i obrazy przepisu art. 438 § 2 k.p.k., które miały istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Z przytoczonych względów Sąd Odwoławczy - na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. i art. 456 k.p.k. – orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.